

Laura Meriluoto vas ym.

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä Tullille harmaan talouden torjuntaan (2 000 000 euroa)

Eduskunnalle

Harmaa talous aiheuttaa suuren laskun julkiselle taloudelle. Eduskunnan tarkastusvaliokunnan vuonna 2010 teettämän tutkimuksen mukaan harmaan talouden laajuus oli 5,5—7,5 % bruttokansantuotteesta. Euroopan komissio taas arvioi vuonna 2011, että Suomen harmaan talouden koko oli 13,7 % bruttokansantuotteesta. Vuonna 2015 julkaistussa tutkimuksessa Suomen harmaan talouden osuudeksi arvioitiin 12,9 % bruttokansantuotteesta. Arviot antavat viitteitä siitä, että harmaan talouden aiheuttama verovaje on merkittävä, vähintään 4—6 miljardia euroa. Ehkäisemällä harmaata taloutta parannetaan julkisen talouden rahoitusasemaa, vähennetään velkaantumista ja lisätään talouspoliittista liikkumavaraa.

Harmaa talous ei aiheuta ainoastaan verotulojen menetyksiä, vaan myös merkittäviä vahinkoja laillisesti toimiville yrittäjille kilpailuedellytysten heikentämisenä. Harmaa talous tarjoaa kotimaiselle ja ulkomaiselle järjestäytyneelle rikollisuudelle väylän levittäytyä talouselämään ja yhteiskunnan muihin rakenteisiin.

Harmaan talouden torjunta edellyttää valtiolta määrätietoisia toimia. Harmaan talouden torjuntaohjelma onkin laadittu yhtäjaksoisesti vuodesta 1996 alkaen. Nyt Tullille suunnattu harmaan talouden torjunnan määräraha on poistettu. Harmaan talouden torjunnasta tehdään leikkauksia muillakin sektoreilla, vaikka tehokas harmaan talouden torjunta vaatisi toimivaa ja resursoitua viranomaisten välistä yhteistyötä. Hallitusohjelmassa ei ole edes mainintaa uuden harmaan talouden torjuntaohjelman laatimisesta. Nykyinen torjuntaohjelma päättyy kuluvan vuoden loppuun.

Harmaan talouden torjuntaan panostaminen maksaa itsensä monin kerroin takaisin. Esimerkiksi Tullin talousrikostorjunnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus oli vuonna 2022 yhteensä 18,2 miljoonaa euroa ja talousrikoksista takaisin saatu rikoshyöty oli 2 miljoonaa euroa. Hallituksen on laadittava ja resursoitava harmaan talouden ja talousrikollisuuden vastainen poikkihallinnollinen toimenpideohjelma, jollainen on tehty pääministeri Marinin kaudella sekä vuosikymmenet ennen sitä. Tullin toimintamenojen kohdalle on palautettava nimenomainen maininta harmaan talouden torjunnasta ja siihen on osoitettava riittävä rahoitus. Lähtökohtana tulee olla harmaan talouden torjunnan turvaaminen ja toiminnan tehostaminen lisäämällä resurssien tehokasta käyttöä ja sujuvoittamalla viranomaisyhteistyötä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

Talousarvioaloite TAA 215/2023 vp

että eduskunta lisää 2 000 000 euroa momentille 28.10.02 Tullille harmaan talouden torjuntaan.

Helsingissä 20.10.2023

Laura Meriluoto vas
Aino-Kaisa Pekonen vas
Mai Kivelä vas
Hanna Sarkkinen vas
Veronika Honkasalo vas
Jussi Saramo vas
Merja Kyllönen vas
Minja Koskela vas
Timo Furuholm vas
Li Andersson vas